Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: „Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXIII. Ч. 202. TWO SECTIONS (SECTION 1) ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 20-го ЖОВТНЯ (OCTOBER) 1956. ДЕСЯТЬ ЦЕНТІВ — TEN CENTS No. 202. VOL. LXIII.

АЙЗЕНГАВЕР ЗНОВУ ВИКАЗУЄ НЕРЕАЛЬНІСТЬ ПРОПОЗИЦІЙ СТІВЕНСОНА

АЙЗЕНГАВЕР НАЗИВАЄ „ГРУШКАМИ НА ВЕРБІ" І „ПОБОЖНИМ БАЖАННЯМ" ПРОПОЗИЦІЇ ДЕМОКРАТИЧНОГО КАНДИДАТА ДЛЯ ПРИПИНЕННЯ ПРОБ З ВОДНЕВОЮ БОМБОЮ

Портленд, Ореґон. — Обіцянкою „грушок на вербі" чи „колача в небі" („пай ін ди скай") та „побожним бажанням" назвав президент Айзенгавер пропозиції Адлея Стівенсона, демократичного кандидата на президента, відносно припинення дальших пробних експльозій водневої бомби в надії, що за таким прикладом „доброї волі" підуть опісля Совєти. Промовляючи до групи республіканських працівників, президент Айзенгавер твердив, що американський нарід в цьогорічних виборах матиме до вибору між цими „грушками на вербі", що їх пропонує демократичний кандидат, або „твердою свідомістю і досвідом". Кожний бажає миру — твердив Президент, — але проблемою є, чи ми змагаємо до тієї мети з позиції сили із завжди простягненою рукою до приязні із словами: „якщо ви не бажаєте приязні, то матимемо до діла з наймогутнішою нацією в світі". Два рази в цьому сторіччі Америка мусіла зустрічати війну в слабості, „але це не повинно і не сміє повторитись" — заявив Президент, додаючи, що здоровий мир мусить бути запевнений договором, але ми мусимо відкинути всяку думку про роззброєння в самій тільки надії, що за нашим прикладом підуть інші. „Ми мусимо це зробити одночасно" — твердив Айзенгавер. Цю саму справу заторкнув і обговорював президент Айзенгавер теж в інших своїх виступах, а в своєму новому телевізійному виступі він таврував пропозиції Стівенсона на припинення дальших спроб з водневою бомбою і скасування обов'язку військової служби, кажучи: „Я ніколи не обіцяв вам і не буду обіцяти оборону волі і миру рівночасним скасуванням військового обов'язку і припиненням дальших спроб нашої найбільш заавансованої зброї. Бо я знаю, як і — думаю — знає весь американський нарід, що без сили в цьому сьогоднішньому світі самими тільки добрими інтенціями промощується шлях до капітуляції". Айзенгавер заторкував теж ряд інших цередвиборчих проблем, збиваючи закиди демократичної опозиції.

НІКСОН — ЗА СВОБОДУ ПОНЕВОЛЕНИХ МОСКВОЮ НАРОДІВ

Ню Йорк. — Промовляючи на 12-му річному бенкеті Пропам'ятної Фундації ім. Алфреда Е. Смита, що відбувся в залях Валдорф-Асторія в Ню Йорку, віце-президент і кандидат на віце-президента Ричард Е. Ніксон заявив, що першим завданням Америки є справа звільнення 800 мільйонів людей, поневолених сьогодні комуністичними диктаторами, і підкреслив, що Американська Революція буде здійсненою вповні тільки тоді, коли свобода і незалежність стануть дійсністю в усьому світі. Це завдання залишається засадничим і першим, навіть тоді, коли в таких чи в інших практичних справах американські провідні діячі мусять зустрічатися і переговорювати з провідниками і представниками комуністичних держав. Щоб осягнути повну безпеку, треба — за словами Ніксона — добитися найперше загального роззброєння і в дальшому доказати комуністам, що міжнародна співпраця буде можливою і дійсною тільки тоді, коли всі члени цієї міжнародної спільноти будуть вільні. Торкаючись внутрішньо-американських проблем, Ніксон підкреслив свою впевненість в можливість здійснити повну інтеґрацію у ЗДА і перемогти теперішню кризу в цій ділянці. Представляв Ніксона, як одного з перших громадян Америки, кардинал Френсіз Спеллман. В бенкеті брали участь разом з Ніксоном такі видатні демократи, як губернатор Гарриман і посадник Ню Йорку, Ваґнер. Промова Ніксона була загальнополітичною.

ЯПОНСЬКО-СОВЄТСЬКІ ПЕРЕГОВОРИ У МОСКВІ

В великій залі ради міністрів у Москві почалися переговори японської делеґації, очолюваної прем'єром Гатоямою, із совєтським урядом в справі підписання мирового договору. Перший від правої руки — японський прем'єр Ічіро Гатояма, перші з лівого боку — Хрущов і Булґанін.

КОРАБЛІ ЗДА ПЕРЕСТАНУТЬ ПЛАТИТИ ЄГИПТОВІ ЗА ПЕРЕЇЗД СУЕЗОМ

Лондон. — Амбасадори 15 держав, які зголосили свою участь в Асоціяції користувачів Суеського каналу, зібрались в четвер 17 ц. м. у Лондоні на дальшу нараду над наміченням практичної праці Асоціяції, при чому найважнішою подією стала вістка, що З'єдинені Держави готові підтримати Асоціяцію користувачів каналу, приєднавшись до постанови Англії і Франції щодо вплачування оплат за переїзд каналом до каси Асоціяції, а не Єгипту. Ці оплати були б передані Єгиптові аж після полагодження конфлікту. Під американським прапором пливе розмірно небагато кораблів, що користають з Суеського каналу, бо заледве 3% тамошнього руху. Проте американці є власниками численних кораблів, здебільша танкерів, які пливуть під прапором Панами чи Ліберії, і такі кораблі, разом із американськими, становлять 18% всіх кораблів, що переплили в минулому році Суеський канал. Англійський міністер закордонних справ Селвайн Ллойд, нараджуючись з державним секретарем Доллесом над справою Суеського конфлікту під час минулотижневої сесії Ради Безпеки в Ню Йорку, просив Доллеса, щоб ЗДА приєдналися до Франції і Англії щодо спільного вплачування оплат за переїзд каналом до каси Асоціяції. Відколи вибух конфлікт з Єгиптом за Суез, Англія і Франція вплачують оплати за переїзд каналом на забльковане конто Єгипту у тих країнах, але американські кораблі платили новій єгипетській управі каналу. Державний секретар спершу мав сумніви, чи американський уряд має правні підстави впливати на своїх громадян, власників кораблів, зареєстрованих в Панамі чи Ліберії, як вони мають полагоджувати оплати за користування Суеським каналом. Коли тепер державний департамент рішився вплинути на те, щоб оплати з усіх кораблів, які є власністю американських компаній чи приватних власників, були скеровувані до каси Асоціяції користувачів каналу, то це в практиці означало б зменшення на одну третину прибутків Єгипту з каналу. Таким чином Асоціяція могла б, прийнявши те саме рішення щодо кораблів решти 14-х своїх членів, завдати великого матеріяльного удару Єгиптові. Це була б така фінансова санкція, яка відразу поставила б руба справу, чи Єгипет всилі покривати кошти адміністрації каналу, коли кругло 75% користувачів каналу не оплачують належностей за переїзд, і чи єгипетська адміністрація каналу схильна далі переводити через канал всі ті кораблі. У дальших нарадах Асоціяції буде з'ясована ця проблема.

Другою найважливішою справою Асоціяції [illegible] призначання її постійн[illegible] генерального адміністрат[illegible]. Появилась вістка, що Д[illegible] запропонувала на те ст[illegible]овище свого генерального консула в Ню Йорку, Ейвінда Бартельса, фахівця в навіґаційних справах. Що ж торкається дальших переговорів з Єгиптом, то єгипетський міністер закордонних справ Махмуд Фавзі відбув перед своїм відлетом із Ню Йорку довгу розмову з генеральним секретарем ОН Гаммершилдом. Він передав йому буцімто вперше конкретний проєкт компромісу, як його уявляє собі Єгипет.

Стівенсон повторює свої пропозиції щодо скасування обов'язку військової служби

Йонгставн, Огайо. — Адлей Стівенсон, демократичний кандидат на президента, повторив тут минулого четверга, 18-го жовтня, свої пропозиції щодо скасування обов'язку військової служби. На місце загальної військової служби Стівенсон пропонує корпус професійних, височовишколених і добре платних добровольців. В кожному разі цю справу, по думці Стівенсона, повинен вирішити весь американський нарід, „а не одна людина — один ґенерал — навіть не одна людина на становищі президента". Стівенсон зокрема докоряв президентові Айзенгаверові за те, що він намагається припинити дебати в цій справі. Рівночасно напливають повідомлення про те, що щораз більше демократів висловлюється в користь пропозиції Стівенсона.

Американські фармери одержали вже $68.5 мільйона із Земельного Банку

Вашингтон. — Департамент сільського господарства подав до відома, що фармери із 41 стейту одержали до дня 12 жовтня 68,500,000 дол. субвенцій із Земельного Банку, створеного спеціяльною ухвалою Конґресу в рямцях Акту про допомогу фармерам. Найбільшу суму, бо аж 20,714,412 дол. одержали фармери із стейту Айова. Фармери з Тексасу одержали 7,852,242 дол. З інших стейтів одержали Іллинойс і Савт Дакота по понад 4 мільйони, Міссурі понад 3 мільйони, Індіяна, Небраска, Норт Каролайна й Оклагома по понад 2 мільйони і стейти Колорадо, Кензас, Кентакі, Міннесота, Ню Мехіко по понад один мільйон дол. Фармери із стейту Ню Йорк одержали 43,290 дол. Субвенції із Земельного Банку призначені для фармерів, що обмежили площу засівів, щоб не збільшувати зайвих надвишок збіжжя. Водночас із цим департамент сільського господарства подав до відома, що 193,253 фармери підписали договори про незасівання пшеницею 9,051,292 акрів в цьогорічному зимовому сезоні. Всі ці фармери одержать в рекомпенсату понад 170,000,000 долярів. Деякі з сенаторів домагаються переведення переслухань, щоб встановити справідливість чи слушність розподілювання субвенцій.

Уряд докладе всіх зусиль, щоб звільнити американців, в'язнених китайськими комуністами

Індіянополіс. — У відповідь на листа крайового команданта Американського Леґіону Вілмюса Ц. Деніела, висланого до республіканських і демократичних кандидатів на президента і віце-президента, президент Айзенгавер надіслав на адресу Деніела телеграму, в якій обіцяє докласти всіх зусиль для звільнення американців, що все ще перебувають в полоні або по в'язницях комуністичного Китаю. У своїй телеграмі през. Айзенгавер стверджує, що уряд затурбований долею багатьох соток американців, здебільша вояків, що „пропали безвісти" під час корейської війни і що про них без сумніву мусить знати китайський комуністичний уряд. Президент Айзенгавер підкреслив ще у своїй відповіді, що його уряд ніколи не забував про цю справу і зробив досі вже багато для розшукання і звільнення деяких із тих „пропалих безвісті", і свої зусилля в цьому напрямі продовжує і буде продовжувати. Водночас із відповіддю през. Айзенгавера Деніел одержав листа від демократичного кандидата на президента Адлея Стівенсона, в якому Стівенсон запевняє, що, якщо він буде обраний президентом, то він особисто керуватиме урядовою акцією за звільнення американських полонених, що їх протизаконно і без будь-яких оправданих причин затримують ще й сьогодні комуністи. Поведінку китайських комуністів назвав Стівенсон „нестерпною".

Два американські лікарі — лавреатами нагороди Нобля

Стокгольм. — Нагороду Нобля на 1956 рік за досягнення в ділянці медицини і фізіології поділено між трьох учених — американців, професорів Колумбійського Університету й одного західньо-німецького лікаря. Признано цьогорічну нагороду за досліди, в ділянці серцевих хворіб. Одержали нагороду д-р Дікінсон В. Ричардс і д-р Андре Ф. Курнард, обидва з Колумбійського Університету та д-р Вернер Форссман з Бад Кройцнах в Зах. Німеччині. Всі вони поділять між себе нагороду, що виносить 38,683.59 долярів, уфундовану відомим винахідником динаміту, шведським промисловцем Алфредом Ноблем. Зроблені цими лікарями досліди і відкриття в ділянці лікування серцевих недуг дозволять на роблення діягноз скоріше і певніше, як це було досі.

СОВЄТИ І ЯПОНІЯ ПОГОДИЛИСЬ ЩОДО МИРОВОГО ДОГОВОРУ

Москва. — Совєти і Японія осягнули порозуміння щодо закінчення формального стану війни між ними, існуючого від 1945 року, і про нав'язання дипломатичних взаємин. Урочисте підписання відповідного договору передбачено на п'ятницю 19 жовтня ц. р. Подробиці порозуміння виготовив заступник японського прем'єра Гатоями в цій останній стадії переговорів, японський міністер хліборобства Іхіро Комо, і совєтський віце-міністер закордонних справ Андрей Громико. Ані Гатоямі, ані Комо, який в останній хвилині відкликався ще до Хрущова, не вдалося осягнути від большевиків звороту будь-яких островів, що їх Совєти загарбали в Японії після її капітуляції перед Америкою. Компромісовою формулою стало приречення Совєтів, що вони віддадуть Японії малі острівці Габомай і Шікотан, коли остаточно буде полагоджена між ними справа територіяльних претенсій. Тим часом залишено цю справу відкритою. Японці все ж сподіваються, що большевики поступляться, щоб здобути сильний атут, потрібний їм в їхніх зусиллях прихилити собі симпатії ширших японських мас. Докладний текст порозуміння стане відомий тільки після його підписання.

Нассер легковажить комуністичну небезпеку

Каїро. — Єгипетський президент Гамаль Нассер заявив представникові „Ню Йорк Таймсу" Гансонові Болдвінові, відомому знавцеві військових справ, що він, Нассер, не боїться комунізму, бо в Єгипті, мовляв, комуністів є мінімально, а з Совєтів прибуло до Єгипту тільки небагато летунських інструкторів. Зате Нассер зв'язує з Совєтами надії на фінансування ними Асванської греблі. Таке, мовляв, обіцяв Нассерові совєтський амбасадор Кіссельов. Нассер признає, що не говорив про це з совєтським міністром закордонних справ Шепіловим. Нассер заперечив, наче б хотів виґравати Захід проти Сходу. Він запевняв, що готов на співпрацю з Заходом у справі Суезу в такій формі, яка не була б чужинним верховодством, бо, мовляв, попередня, знаціоналізована Нассером Компанія Суеського Каналу, була, — „державою в державі". Єгипетський президент не бачить ніяких дальших труднощів для єгипетської адміністрації каналу. Він заперечив, наче б змагав до „арабської імперії" під своїм проводом, але признав, що йому залежить на сильному фронті арабських держав, бо „ізольований Єгипет програє". В одногодинній розмові з американським журналістом Гамаль Нассер оповідав про аґрарну реформу в Єгипті і про конечність збудувати Асванську греблю. Запитаний Болдвіном щодо його, Нассера, диктаторської системи правління, Нассер відповів: „Як довго нарід підтримує мене, то нема диктатури, а коли перестане мене підтримувати, то я відійду".

Індія вестиме кампанію за заборону атомових пробних вибухів

Об'єднані Нації. — На новій сесії Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй, яка збереться 12 листопада, Єгипет поведе кампанію за заборону переводити експериментальні вибухи атомових і водневих бомб. Перший внесок в цій справі Індія зголосила була на Комісії для справ роззброєння в ОН ще в квітні 1954 р. Індійський прем'єр Джавагарлал Неру дуже взяв собі до серця поранення японських рибалок радіоактивним попелом після перших американських пробних експльозій на острові Еніветок на Тихому океані. Індійський внесок підтримали тоді Совєти, які запропонували видати генеральну заборону для експериментальних вибухів всякої ядрової зброї, так само, як уже раніше вони пропонували видати генеральну заборону взагалі щодо користування „зброєю для масового винищування". Однак в обох цих випадках Совєти зовсім промовчали справу контрольної системи, яка могла б перевірювати, щоб усі договірні сторони трималися тієї заборони, а не тільки західні держави, що мають атомову і водневу зброю. Неру тепер буцімто підбадьорений кампанією демократичного кандидата на президента Стівенсона, що йде по тій самій лінії.

Знову зійдеться Рада Безпеки для Ізраїлю

Об'єднані Нації. — Рада Безпеки Об'єднаних Націй була скликана на п'ятницю 19 ц. м., щоб радити над скаргою Йорданії проти Ізраїлю за наїзд Ізраїлю на йорданську територію в четвер минулого тижня, при чому за одними інформаціями загинуло 25 йорданців, за іншими 37. Напередодні того засідання генеральний секретар Об'єднаних ацій Даґ Гаммершилд передав Раді Безпеки листа від себе, в якому звертає увагу, що Ізраїль, виступивши з мішаної військової ізраїльсько-йорданської комісії, яка діяла під проводом репрезентанта Об'єднаних Націй для береження постанов перемир'я, відмовився тим самим від співпраці з Об'єднаними Націями у зберіганні миру на Середньому Сході. Гаммершилд підкреслив, що Ізраїль почав односторонньо переводити слідство в усіх прикордонних інцидентах і приписав собі право шукати на власну руку справедливости, переводячи пляново відплатні наїзди. Поруч із цим листом від Гаммершилда, наспів до Ради Безпеки лист від голови Перемирчої Комісії ОН в Палестині, ґенерала Бирнса, який стверджує, що за минулих 9 місяців цього року згинуло в Палестині 199 арабів і 58 жидів, військовиків і цивільних.

В АМЕРИЦІ

● **До Ню Йорку** прибула літаком з Чехословаччини через Лондон відкликана Державним Департаментом з з американської амбасади в Празі службовичка Вера Марґарет Оссо, яку чеський сателітний уряд визнав за „небажану особу". Вона скомпромітувалась, виїхавши на прогулянку в Татри з одним чеським громадянином і дозволивши, щоб він леґітимував її фальшивими документами, як чешку. На летовищі в Ню Йорку журналістів до неї не допущено, а мерщій відвезено її до Вашингтону.

● **Адмірал Арлі Бирке**, шеф морських операцій, промовляючи на бенкеті „Клюбу Крил" в Ню Йорку, твердив, що „кожна держава, яка пануватиме на морях, зможе диктувати як за зеленими столами під час переговорів, так і на бойовищах". Він признав ,що поважну частину завдань морської воєнної фльоти переберуть на себе керовані далекобійні ракети, але це не поменшить величезного значення морської фльоти.

● **Сенатська Підкомісія** для внутрішньої безпеки переведе в днях 27—30 листопада ц. р. переслухання на Гаваях у зв'язку зі зростанням комуністичних впливів на тому архипелягу. Комуністи мають на Гаваях буцімто таку силу, що можуть в кожній хвилині викликати страйк, який спаралізує портовий рух, що має життьове значення для цих островів. Мають переслухати 40 свідків, щоб дізнатись про причини того комуністичного руху і його центри.

● **У Каліфорнії**, недалеко морської летунської бази Мірамар, впав у гірське провалля військовий літак. Згинув його пілот, 36-річний лейтенант Шеймон МекКрері, герой останньої світової війни, який перебув усю тихоокеанську кампанію проти Японії і затопив п'ять ворожих кораблів.

● **За минулий місяць** поліцисти, що контролюють рух, заарештували на супер-гайвеї Ню-Йоркського стейту, на т. зв. труевеї, що сполучає Ню Йорк-Албані-Боффало, 1,458 водіїв за надмірну швидкість, а трьох за занадто повільну їзду. Загалом за всі провини на тому шляху заарештовано у вересні 2,225 осіб. Згинуло в катастрофах вісім осіб.

ЛАВРЕАТИ НАГОРОДИ НОБЛЯ ЗА МЕДИЦИНУ

Д-р Андре Курнанд (.ліворуч) і д-р Дікінсон В. Ричардс. — професори Колумбійського університету, що стали співучасниками цьогорічної нагороди Нобля за досягнення в ділянці медичних і фізіологічних дослідів. Д-р Курнанд — за походженням француз.

Американський літак розбився в підбігуновій околиці

Кристчерч, Нова Зеляндія. В середу цього тижня шість американських військових літаків полетіли на південь в Антарктику, в обшир Мек Мердо, досліджуваний вже американською експедицією, що підготовляє висліди своїх дослідів на наступний Міжнародний Геофізичний рік. Вони щасливо перевели лет на просторі 2,250 миль, але, приземлюючись на льодом покритому примітивному летовищі, один з літаків розбився, при чому три його члени запологи, включно з пілотом, згинули, а п'ять було ранених. Командант цієї експедиції, контрадмірал Джордж Дж. Дюфек прилетів був туди із Нової Зеляндії вже день раніше. Впродовж підбігунової зими, яка саме тепер там скінчилася, перебувало на тій американській базі 166 американців, які старалися втримати льодове летовище у сяк-так доброму стані. Якраз під час приземлювання літаків шаліла над летовищем сніговія.

В СВІТІ

● **Королева Єлисавета II** натиснула важіль, яким включено енерґію з першої у світі атомової електрівні в загальноанглійську електричну сіть. Відбулося це на спеціяльній церемонії в Колдер Голлі, де збудовано першу таку „фабрику атомової енерґії для мирних цілей". Вона покищо продукує 28,000 кіловатів, з яких 10,000 включено до загальнокрайової сіті. Англійський уряд плянує розбудовувати джерела атомової енерґії в такий спосіб, щоб у 1975 році світлова енерґія, яку вони дають, дорівнювала світловій енерґії, добуваній з 40,000,000 тони вугілля.

● **На сталеварні** „Запоріжсталь", в Україні, від 1 січня 1957 року мають ввести в СССР 7-годинний робітничий день, при 6-ти днях праці в тижні. Ця „революційна реформа" в совєтському царстві, яка дасть робітникам 42-годинний тиждень праці, буде переведена на основі ухвали, проголошеної на останньому з'їзді комуністичної партії СССР в Москві. Директором цієї сталеварні є інж. Упро, який під час останньої війни приїздив був до ЗДА, щоб оглянути сталеварні в Питсбурґу, Бірмінґгемі й ін. Він говорить по-англійськи.

● **Вулицями Відня** промаршував великий похід австрійських організацій з цілої Австрії з протестаційними транспарентами проти асиміляційної політики італійського уряду в Південному Тиролі, де живуть австрійці. Демонстранти вислухали протиіталійські промови, виголошені до них речниками Південного Тиролю із сходів віденського парляменту.

● **Іхіро Гатояма**, японський прим'єр, який від 1951 року має спаралізовану ліву руку і який тепер перебуває у Москві на надзвичайно прикрих переговорах у справі миру з большевиками, часто говорить із своїми найближчими співробітниками про — свій чудовий сад із трояндами в Токіо. Його туга за трояндами буде, мабуть, одною з причин, що приспішать його відхід з публічного життя. Гатайома 73 роки. Рівно 50 років тому він уперше став парляментарним послом.

● **Жак Пікар**, французький дослідник морських глибин, занурився минулої середи з італійського берега в Середземне море на глибину 12,467 стіп. Рекордовою глибінню, до якої занурилися в 1954 році два французьких морських старшин, було13,288 стіп.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays (Saturday and Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES.	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

СТАРА ОБЛУДА В НОВІЙ ФОРМІ

З большевиками, як з гадиною: ніколи не знаєш, коли, як і звідки вона може вгризтися в людське тіло своїми отруйними зубами. Стара большевицька облуда в новій формі є саме тепер у процесі, і на неї необхідно звернути увагу, щоб не впасти її жертвою.

Як відомо, одним із проявів започаткованої Нікітою Хрущовим совєтської „відлиги" є деяке злагіднення залізної заслони. Так, щонайменше, могло б здаватись і так сприймає це у великій частині західня преса та західня публіка. На ділі, це злагіднення є такою самою облудою, як і вся „відлига", подумана тільки як нова і дуже небезпечна форма совєтської аґресії. Незабаром може виявитись, що саме ця „відлигова" аґресія далеко небезпечніша, ніж була б збройна атака, бо на цю останню вільний світ приготовлений і міг би її в кожній хвилині відбити, та ще й з відплатою, а на „відлигову" аґресію вільний світ, спрагнений миру, дуже податливий.

Коли мова про „злагіднення" залізної заслони, то є воно абсолютно однобічне, і рівнозначне з тим, якби Москва піднесла цю заслону на те, щоб її червоні полки почали похід на завоювання світу. Справа цілком проста. В такій диктаторсько-терористичній системі, як совєтська, все є пляноване і контрольоване, все, що туди приходить і звідти виходить, перепускається крізь густий фільтр терористичного режиму, і це є справжньою залізною заслоною, а не самий кордон. Отже, все те, що приходить до Совєтського Союзу, дістає вже на місці відповідну дозу большевицької отруї, а все, що виходить, в більшій або меншій мірі тією отруєю просякнене.

Натомість не має жадного фільтру вільний світ, за виїмком свідомости та здорового глузду кожної одиниці. А цю одиницю можна обманути, зокрема можуть її збаламутити такі майстри обману, як большевики.

Ми вже багато разів звертали увагу на скомпліковану справу висилки пакунків за залізну заслону, яку навряд чи пощастило б задовільно розв'язати без відповідної дипломатичної інтервенції збоку нашого уряду. Сьогодні хочемо звернути увагу на другу аналогічну справу, а саме — справу листів за залізну заслону і з-поза неї.

Відома Загальна Рада Американської Єдности, одним з директорів [illegible] є наш земляк, ред. Ярослав Чиж, започаткувала і проводить в чужомовній американській пресі дуже корисну кампанію поширювання правди про Америку в листах, що їх пишеться і висилається закордон. Ціллю цієї кампанії є заохотити американців писати до своїх знайомих закордоном правду про Америку, про американський спосіб життя та про американські цілі, бо ніщо не має такої переконливої сили, як особистий контакт, і ніщо не може бути більш атракційне, як правда про Америку.

Очевидно, що правда про Америку в приватних листах навряд чи пробиває навіть тепер „злагіднену" залізну заслону. Річ в тому, що кожний в Америці знає, що всі листи в Совєтському Союзі переходять цензуру, і кожний два рази подумає, поки напише про Америку щось таке, чим можна було б наразити на совєтський терор тих людей, до яких пишеться ці листи. Що більше, деякі легкодухи примудрилися навіть тут і там причіпати якусь видуману колючку для Америки, в наївному переконанні, що цим вони захистять від багатьох можливих небезпек тих, до кого листа висилають. Крім того, створилася навіть вже своєрідна „двомовна" система в писанні таких листів, при якій з одного і з другого боку намагаються на свій лад написати щось „між рядками", забуваючи, що большевицькі терористичні цензори є спеціялістами у відшифровуванні кодів, і, якщо їм цього потрібно для знищення своєї жертви, то вони знайдуть написане „між рядками" навіть тоді, коли його там зовсім немає.

Отже, кампанія правди про Америку в листах за залізну заслону, крім всякого роду небезпек, може мати тільки обмежену користь. Натомість совєтська кампанія брехні про Совєтський Союз та його диктаторсько-терористичний режим уже починає давати результати, знаходячи собі наївні жертви. Написані або подиктовані совєтським пропаґандистом листи потрапляють тут в руки людей без будь-якої контролі чи цензури і починають створювати відповідне „психологічне наставлення", мовляв, може там справді вже полегшало, може там справді не є аж так зле, і т. п. Це є гадюча отруя, яка просочується крізь дещо розхилену в тій цілі залізну заслону і з якої ми повинні здавати собі справу. Совєтський режим був і залишиться бандитським, без уваги на його кожночасну поведінку чи слова. Будь-яка зміна може прийти тільки тоді, коли народи тієї комуно-московської тюрми матимуть можливість і право встановити собі свої уряди народу, через нарід і для народу. Про це кожний з нас повинен завжди пам'ятати.

ЗНОВУ ХМАРИ НАД ЙОРДАНОМ

Саме пів року тому багато писалось у світі про Йорданію у зв'язку зі скиненням з командування Арабським Леґіоном його творця, англійського генерала Джана Баґотта Глобба, відомого в цілому арабському світі, як „Глобб-паша". П о п е р е д и л а цю подію боротьба Єгипту проти англійських впливів на Середньому Сході. Задивлений у панарабський націоналізм і перейнятий власними амбіціями, єгипетський президент Нассер переконав був короля Савда з Савді Арабії не допустити, щоб Йорданія приступила до очолюваного Англією Багдадського пакту, до якого з усіх арабських держав, поруч мусульманського Ірану, належав Ірак. Гроші з Савді Арабії допомогли викликати на вулицях Амману заворушення, які виявляли „гнів народу" проти надто податливого на англійські поради вихованця англійських каледжів, молодого короля Йорданії, Гуссейна. Зрештою, ґрунт був дуже сприятливий під посів демагогії: в маленькій Йорданії, що має 36.000 кв. миль території, половину півтораміліонового населення становлять арабські втікачі з теперішнього Ізраїлю, для яких не існує у світі нічого іншого, як тільки їхня ненависть до жидів та бажання вернутись до своїх колишніх осель і викинути з них теперішніх їх мешканців.

Внаслідок тих демонстрацій Йорданія дійсно не приступила до Багдадського пакту, а внаслідок дальших постійних інтриґ, націоналістично-арабської аґітації та натиску на короля Гуссейна — 1 березня ц. р. несподівано для ген. Глобба його димісіоновано, за яку годину після того посаджено в літак і відправлено до Англії. Ці обидві події були дуже приємною вісткою не так для єгипетського диктатора Нассера, як радше для Москви, яка розуміє, що Багдадський пакт — це не „відвертання уваги арабського світу від ізраїльської небезпеки", а звертання уваги на справжню небезпеку совєтської аґресії на Середній Схід. Як можна було передбачати, призначення на місце 59-річного англійського генерала — 34-річного йорданського генерала Алі Абу Нувара командантом йорданської армії та заступлення всіх інших англійських старшин арабськими старшинами — не скріпило, а послабило внутрішню дисципліну тієї 20-тисячної армії, послабило також зацікавлення Англії, щоб та армія — Арабський Леґіон — була добре оплачувана і добре вивінувана. Формально залишено всилі англо-йорданський союз з 1948 р. і продовжено англійську фінансову допомогу Йорданії по 25 мільйонів долярів річно, що була підставою її бюджету. Але фактично Йорданія опинилась на високих хвилях бурхливої середньо-східньої ситуації без тих вітрил, що ними була плянова англійська політика створити, включно з Йорданією, сильний с е р е д н ь о-східній бльок держав з антисовєтським вістрям.

Знавці с е р е д н ь о-східніх справ, зокрема ізраїльської політики, запевняють, що власне зникнення генерала Глобба з Йорданії і ослаблення в тій країні англійських впливів стало гаслом для Ізраїлю посилити свої атаки. В останніх тижнях почали із збільшеною силою чергуватись — стрілянина з-поза йорданського кордону на окремі особи по ізраїльському боці і зорганізовані наїзди частин реґулярної ізраїльської армії на військові об'єкти та цілі містечка по йорданському боці. Останній такий наїзд у середу минулого тижня на місцевість Калькілья, під час якого згинуло 37 йорданців, заалярмував Йорданію і цілий світ. Мабуть, за інспірацією Англії Ірак, королем якого є кузен йорданського Гуссейна, король Файзал II, заявив про свою готовість вислати до Йорданії частини своєї добре вишколеної і озброєної армії, як „ґаранта спокою" всередині краю і пересторогу під адресою Ізраїлю. Проте, перспектива побачення в Йорданії іракських військ і, в логічному наслідку, державної унії Іраку і Йорданії, заалярмувала не тільки Ізраїль, але й Єгипет та Сирію. Ізраїль заявив, що коли над річкою Йорданом появляться війська Іраку, з яким Ізраїль не має договору про перемир'я, то ціле перемир'я з усіми іншими арабськими країнами перестане його зобов'язувати. Іншими словами — Ізраїль заповів війну. Знову ж для Єгипту Ірак — це конкурент щодо проводу в арабському світі, а для Сирії — це удар для її престижу, як найтіснішої союзниці Єгипту, також йорданського сусіда. В цій хаотичній ситуації трудно орієнтуватись навіть знавцям тамошніх відносин. Але ціла низка фактів не ворожить добра: Від Сирії поплили раптом до Йорданії транспорти важкої зброї, мабуть, совєтського походження, щоб йорданська армія могла обійтись без сторонньої допомоги. Англія запевнила Йорданію, що коли б Ізраїль заатакував її, то впродовж буквально години ескадрилі англійських бомбардувальників із Кипру опиняться в Йорданії для її воєнних послуг. Ірак зосередив військо над кордонами Йорданії, готовий вступити туди на її перший заклик. Ізраїль, побачивши, що йому загрожує не тільки ізоляція у новій війні проти арабів, але й війна з самою Англією — зацукався: на телеграфічний виклик поспішили до Тель Авіву ізраїльські амбасадори з Вашингтону, Лондону, Парижу й Москви.

Безпосередня н е б е з п е к а війни ніби послабла, але не минулася. Єгипетська преса закидає західнім державам, що це вони хочуть довести до війни на Середньому Сході, щоб збільшити турботи Нассера, влада якого могла б тієї війни не пережити. Ізраїль закидає Йорданії свідоме провокування війни. Америка проголосила устами Дж. Ф. Доллеса на його останній пресовій конференції, що вона в цій історії не грає „активної і вирішної" ролі, і що ситуація „надто делікатна", щоб можна було про неї публічно дискутувати. Трудно знати, яка гра великодержав ведеться за кулісами цих подій. Але фактом є, що середньо-східній овид знову сильно захмарився і що з тих хмар легко може розгорнутись велика хуртовина.

ПОЗНАНСЬКІ ЗАГАДКИ І ТАЄМНИЦІ

Всупереч усім сподіванням, судові процеси проти учасників червневих познанських заворушень, започатковані 27 вересня ц. р., закінчилися порівняльно лагідними вироками. Трьох обвинувачених в замордуванні аґента польської „безпеки" звільнено від закиду душогубства, а засуджено тільки за участь в заворушеннях і за побиття аґента, внаслідок чого він помер. Двоє підсудних у цьому процесі одержали вироки по чотири з половиною роки в'язниці і один чотири роки. В другому процесі сімох підсудних, обвинувачених в нападах на будинок командування польської таємної поліції і в знищенні поліційних бюр, засуджено на кари в'язниці від півтора до шести років. Третій процес відкладено, і дехто сумнівається, чи він буде взагалі закінчений. Невідомо теж, чи відбудуться дальші, уже заповіджені процеси.

Умовини, що в них відбувалися процеси, досить суперечні. З одного боку і підсудні, і їх адвокати мали досить велику свободу слова, яку вони й використали для висловлення своїх обвинувачень не тільки супроти комуністичної поліції, яка жорстоко їх катувала, але й проти комуністичного режиму, який зробив життя в Польщі нестерпним. До цього можна додати ще й те, що і суддя і прокуратор осуджували катування в'язнів поліцією й обіцяли... покарати всіх винних в цих знущаннях. З другого боку, вулиці міста, зокрема будинок суду, в якому відбувалися процеси, обставлені були посиленими відділами поліції та війська, і всі підсудні під час процесу були повідділювані один від одного поліцаями, чого не було колись в Польщі і чого немає сьогодні ніде в демократичних країнах на Заході.

Свобода слова для підсудних, справедлива буцімто поведінка судді та прокуратора і лагідні вироки — все це викликало на Заході чимало коментарів і надій на якусь зміну не тільки поліційної та судової практики, але й усієї політики комуністичного режиму в Польщі. Деякі з закордонних обсерваторів роблять із згаданої юстиційної „відлиги" на процесах далекосяглий висновок, що польським комуністам виривається вже влада з рук і вони, не маючи можливости впоратися з опозиційними настроями, відступають чимраз далі з дотеперішніх позицій безоглядного терору і тиску. Підсилюють ці висновки самі ж комуністи, доручаючи своїм прокураторам, як, наприклад, Мар'янові Рибіцькому, виступати із заявами про демократизацію... поліційної і судової процедури в Польщі, про засуджування на смерть або на довгоречинцеву кару в'язниці безневинних осіб, що „траплялося" досі, і про те, що буде встановлена... сувора контроля над діяльністю поліції і слідчих суддів.

Читаючи репортажі західніх кореспондентів із судових процесів у Познані, а також відгуки цих процесів у західній пресі з їх підкреслюванням „незалежности і чесности" польських комуністичних суддів і прокураторів, треба признати, що познанська „відлига" дала цілком таки корисні висліди для совєтської коекзистенційної політики у світі. Люди на Заході починають вірити, що в Польщі та в інших сателітних країнах уже не так зле, що, коли щось і було зле, то воно напевне поправиться, і що все це неминуче вказує на послаблення впливів Москви і совєтського, в широкому розумінні, комунізму.

А тим часом познанські процеси залишили цілу низку невідповіджених питань, цілу низку таємниць і загадок. Досі, наприклад, невідомо і ніхто не старається дійти в цьому правди, що сталося з сотками ув'язнених комуністичною поліцією учасників познанських заворушень. Їх мало бути багато соток, майже тисяча осіб, як подавано неофіційно. Прокуратор встановив їх число на 154 особи. Тим часом відбулися, чи ще відбуваються, процеси проти 23 осіб, і проти 35 дальших виготовлено акти обвинувачення. Що сталося з рештою ув'язнених осіб — сотками, коли брати до уваги неофіційні підрахунки, і 98 особами, коли приймати за правду, подану прокуратором цифру, невідомо. Не виявив цього прокуратор, не подали до відома й польські офіційні чинники. Кружляють тільки все впертіші вістки, що перед офіційними, „лагідними" познанськими процесами, які відбувалися, починаючи з 27 вересня ц. р. при участі закордонних адвокатів, представників дипломатичних корпусів і преси, переведена була кривава розправа без суду або після короткого розгляду їх справ комуністичними трибуналами. Так само без суду, в „катинський спосіб", відділи польської комуністичної „безпеки" з допомогою совєтських військових з'єднань зліквідували сотки польських вояків, що відмовилися стріляти на познанських демонстрантів у червні ц. р. Судовою „відлигою" — ліберальними процесами, „справедливою" поведінкою суддів і прокураторів, лагідними вироками — хочуть тепер польські комуністи і Москва, — з одного боку, прикрити всі ці злочини, а з другого, якщо б і встановлено в цьому напрямі дані й докази, підірвати заздалегідь їх вірогідність.

Можливість фізичного знищення, значить ліквідації головної маси ув'язнених учасників познанських заворушень підтверджує й те, що насправді поза судовою залею, в якій відбувалися познанські процеси, все йшло і йде згідно з комуністичною тактикою і методами. Після проголошення лагідних вироків у двох останніх процесах, почали відбуватися демонстрації комуністів по деяких фабриках проти... „ублаґавлювання терористів". В комуністичних газетах починають появлятися інтерв'ю з... робітниками познанської фабрики льокомотив, в яких ці „робітники" заявляють, що робітництво цієї фабрики ніякої участи в заворушеннях не брало і що тільки всякі покидьки суспільства" підшилися під справжніх робітників і таке інше. Появляються ці заяви, після встановленого уже факту, що в заворушеннях, які почалися страйком робітників згаданої фабрики, взяло участь коло 16.000 робітників, в тому числі яких 4.000 самих комуністів. Фабрикованими сьогодні нашвидкуруч заявами „справжніх робітників" хоче комуністичний режим знедійснити те, що було дійсним — масову участь польського робітництва в познанських демонстраціях. Факт масової ліквідації ув'язнених учасників заворушення підтверджувала б ще й та досить дивовижна обставина, що на лавах підсудних у познанських процесах засіли цілком молоді люди, які здебільша не мали нічого спільного з основною масою робітництва у познанській фабриці льокомотив, звідки й почалися заворушення.

Тому теж, з-поза всіх познанських загадок і таємниць, з-поза усіх лагідних вироків, прокураторських жестів і заяв, проглядає знайоме обличчя кривавої комуністичної диктатури, тієї, що з допомогою масового терору і народовбивства ламає кожен спротив, кожну хоч би й найменшу опозицію.

НАЙВАЖЧА В СВІТІ ПРАЦЯ

Величезна відповідальність, важка праця і довгий робочий день американського Президента дають підставу називати його працю найважчою в світі.

Президент є одночасно і провідник і слуга американського народу. І, як такий, він мусить, крім маси іншої праці, провадити величезну адміністративну д і я л ь ність. Хоч помічників у нього досить, але є багато такого, що він мусить робити сам. Колишній президент Г. Труман, наприклад, казав, що він підписує своє ім'я пересічно 600 разів денно на різних листах і документах.

Колишній президент Герберт Гувер заявляв, що він глибоко співчуває Президентові за ту „величезну і важку працю", яку мусить він виносити на своїх плечах. Герберт Гувер був знаний, як президент, що працював особливо багато.

Відповідальність президента постійно зростала від часу, коли Джордж Вашинґтон був обраний на цей високий пост в 1789 році. Президент З'єдинених Держав мусить виконувати всі церемоніяльні функції короля, вести урядову адміністраційну роботу першого міністра, давати розпорядження військові, як його головний командир, і діяти, як лідер своєї партії.

Президент має щодня приймати чужоземних достойників і американських громадян, конферувати з провідниками урядових аґенцій, перечитувати рапорти, запити і документи, щоб бути в курсі всіх національних і інтернаціональних справ. Понад 60 департаментів та урядових аґенцій звітують перед президентом.

Політичні дослідники нарахували 800 активних секцій Кодексу З'єдинених Держав, які покладають на президента один або й більше обов'язків, прав та функцій. Він може уповноважити когось до більшости цих секцій, але сам відповідає за належне їх функціонування. Кілька пропозицій внесено з метою облегшити навантаження президента, але жадна з них не дістала схвалення виконавчих або законодавчих чинників.

Навіть коли президент виїздить з Вашинґтону на вакації, його обов'язки не меншають. Через спеціяльну систему телекомунікації його безперервно інформують про всі важливі справи, і гори листів та документів літаками везуть за ним слідом. До Білого Дому річно приходить коло двох мільйонів листів і телеграм. Звичайно, безпосередньо до рук президента подається тільки невеликий відсоток всього того потоку кореспонденції, проте він мусить особисто відповідати на тисячі листів і телеграм.

Самі тільки рішення в справі державного бюджету — надзвичайно важливі й відповідальні. Президент мусить зважити всі дані в справах урядових фондів і вирішити, як витратити ці гроші для справи миру і оборони вільного світу. Колишній директор Бюджетового Бюра З'єдинених Держав Джеймс Вебб висловився, що „важливість і скомплікованість проблеми виготовлення Ф е д ерального бюджету не мають собі рівних в фінансовому світі".

У додаток до таких обов'язків, як призначення головніших урядовців, наради з лідерами партії і промови з поясненнями своєї політики, Президент ще має важливі функції проєктування законів. За його вказівками, його помічники часто пишуть розроблену пропозицію якогось закону до Конґресу. Він підписує безліч законів, прийнятих Конґресом, для того, щоб вони стали законами.

Коментуючи весь тягар обов'язків Президента, один історик сказав: „Ніхто не може прочитати опису щоденного порядку праці Білого Дому... без того, щоб не відчути, що таке завдання може виконувати тільки надлюдина".

Але все це не стримує американців від змагання здобути цей пост.

Загальна Рада

ЦЕ БУЛО У ТОМУ МІСТІ...

Це було у тому місті,
Що саме його наймення
Болем серце нам стискає,
Ніби пісня журавлина
У безумних небесах;
Це було весни тієї,
Що один про неї спомин
Освітляє нам істоту,
Огріває нам істоту
До найглибшого кутка.

Ми удвох ішли з тобою
В світлі березня мінливім
Під хмарками і під сонцем
По Хрещатику дзвінкім,
І людей було багато,
По-святковому красивих,
І летіли над землею
Голубих гусей ключі.

Танув сніг, на тротуарах
Калюжки переливались,
Вітром пещені грайливим,
Як дитинячі моря. —
І боявся я, щоб ніжок
Ти у них не промочила,
І держав тебе під руку,
В синю далеч ведучи.

Відшумить війна над світом,
Світу березень заграє,
І на ґрунті спопелілім
Трави виростуть нові, —
Ми вернемося з тобою
Споважнілі, посивілі,
Щоб і свій принести даток
В труд оновлення святий.

Що ж — нехай не ми вже будем
У закоханні безмовнім
По Хрещатику ходити
В мерехтінні веснянім, —
Син наш дівчину вестиме,
Що його чекала-ждала
З многотрудного походу,
І для них озвуться в небі
Голубих гусей ключі,
Син наш буде пильнувати,
Щоб вона не промочила
У калюжці переливній
Милих ніжок молодих.

М. РИЛЬСЬКИЙ

В. Гайдарівський

ЩЕ ОДНО КОХАННЯ

Повість

(13)

Дівчина відчула, що Максим здригнувся, ніби несподівано зіткнувся в темряві з чимось страшним. Вона, щоб заспокоїти парубка, міцніше притислася до його боку.

— Тато в мене розумний і любить мене, — піддаючи надію, мовила вона. — Він для мене на все піде, хоча б йому що і не подобалось. Я скажу йому, Симо, що я тебе дуже-дуже кохаю...

— Може й мені поговорити з ним? — спитав Максим.

— Тобі? Можеш поговорити. Але не так, як зі мною біля театру: „хочу одружитись" — передражнила Катя і засміялась. — Треба його переконати, що ти справді мене кохаєш. Розумієш, Симо, переконати. Ти повинен раніше, ніж побачитись із ним, гарно продумати, про що говорити і як саме. Та й застати дома тата майже неможливо. Він дуже багато працює. Повертається із своїх засідань чи зібрань пізно ввечері, ще пізніше від мене. Я й сама мало коли бачу його.

— А я з ним поговорю у їдальні, — повеселішав Максим.

— То твоя справа, Симо. Головне — дій розумно...

Надщерблений місяць висунув свою лисину з-за дахів будинків і з старечою цікавістю підглядав, як дівчина, прощаючись із парубком, зіп'ялася навшпиньки, обхопила його за шию і в солодкому поцілунку прилипла до його губ. Парубок довго стояв, мов закам'янілий, серед вулиці і дивився в той бік, куди, попрощавшись, пурхнула дівчина. Максим згадав тоді про свого коваля.

— Робіть, Лавріне Матвійовичу, ліжко, робіть і поспішайте, — про себе промовив він, замріяно усміхаючись.

Додому йти не хотілося. Як сновида, блукав пустими вулицями, підшукував слова, що з ними він звернеться до Катиного батька, можливо, навіть завтра.

VIII

Завідувач заводської їдальні, Павло Мартинович Безпальченко, засунувши руки в кишені френча, ходив з краю в край свого службового кабінету. Густі чорні брови насунулися йому на глибоко запалі стомлені очі. Поборознене брижами, піскувато-жовте обличчя здригалося. Безпальченко від хвилювання не знаходив собі місця. Він передчував великі неприємності, що, мов хмари, збиралися над його посивілою головою. Їдальня, якою він керував, працювала погано. Понад дві тисячі працівників заводу повинні їсти рідиньку, пісну, несмачну юшку і перепечені хлібні коржі, названі в меню м'ясними котлетами. Відпускається ж із комори на кухню продуктів у потрібній кількості. Можна б годувати робітників тривкими й смачними стравами. Та в руках службовців їдальні м'ясо чи інші продукти, як у руках циркових штукарів, перетворюються в погань. Чи крадуть всі працівники спільно, чи кожен собі окремо — Безпальченко не знав. Його обсіли злодії, як зmореного коня гедзі. Треба стежити б, перевіряти, ловити крадіїв на гарячому і передавати до суду. Тільки рішучими заходами можна б навести лад у цьому клятому кублі.

Безпальченко зробив би свою їдальню зразковою. Він би примусив службовців зі страхом дивитися на громадське добро. Воно б пекло їм руки, як гаряче залізо, і шкіра з долонь злазила б, мов рукавички. Але він безсилий, керувати працею їдальні не має часу, обмежується загальним наглядом і підписуванням офіційних звітів та паперів. Безпальченко повинен віддавати всього себе на іншій роботі. Він — досвідчений, з поважним стажем член партії, і на його плечі навантажується безліч доручень. Доповіді на партійних і безпартійних зборах, лекції в гуртках і школах, політбесіди серед робітників, а то й селян, присутність на засіданнях, пленумах і нарадах, участь у комісіях, перевірках, ревізіях — усе це обхопило його, мов бочку обручі, оточило парканом, через який перескочити немає спромоги.

Безпальченко не скаржився на переобтяженість. Завдяки своїй активності він із звичайного службовця висунувся на керівну посаду, користувався повагою і авторитетом серед партійних товаришів і мав надію піти на більш відповідальну і менш марудну працю. І неподобства, що кидалися в око кожному, хто відвідував їдальню, не на жарт хвилювали завідувача. Виникала виразно загроза, замість піднестися вгору, покотитися в гущу сірої людської маси, відкіля видертись уже майже неможливо. І Безпальченко думав, як знайти вихід, щоб це багно, сповнене чаду горілого м'яса, смороду паруючої юшки і зграї підступних крадіїв, негайно перетворити на гідний уваги керівництва заводу заклад.

Але до службового клопоту додався ще й родинний. Безпальченко ніколи не втручався в особисті справи своєї доньки, вважаючи її за досить розумну, щоб знати собі ціну і відповідно готуватись до майбутнього. Така красуня, як Катя, може вийти заміж за високопоставленого партійного керівника або значного господарника. Не виключав Безпальченко можливости, що завдяки майбутньому зятеві пощастить і йому дістатись туди, на височінь, де б зміг він виявити всі свої здібності, що він почував їх у собі. Коли б не згадував про Катю, завжди ставало йому легко і радісно, ніби в подорожнього, що після денної спеки дістався до прохолодного саду, де може напитися джерельної води і солодко спочити. Та через свою повсякчасну завантаженість працею батько мало коли мав можливість посидіти з Катею. А як усе ж траплявся такий випадок, що зустрічалися вони вдома, то Катя обіймала батька, зачісувала йому волосся, обціловувала, лащилася, мов маленька, теревенила й розпитувала про що завгодно. У Безпальченка в присутності доньки зникає втома, яснішають думки, він втрачає почуття часу і буття, базікає з нею іноді про такі речі, ніби він не політичний працівник, а звичайний собі Катиного віку хлопчик Павка.

І несподівано Безпальченко одержав листа. Анонімний дописувач остерігав його проти небезпеки, що загрожує і Каті, і йому. Батько з прикрістю мусів погодитись, що він нерозумно ставиться до доньки. Залишати напризволяще дівчину — ризикована необачність. Безпальченко повинен негайно дізнатися у Каті, в чому справа й чим зможе допомогти їй. А того громила, вантажника чи молотобійця Копу, що хоче зганьбити доньку і батька, треба добре провчити. Подумати тільки, всі намагаються скористатися з його переобтяженості громадськими справами, скрізь чинять йому прикрощі. Одні тягнуть харчі, другі навіть зазіхають на доньку. Ні, шановні громадяни злодії, на ваше не вийде!

РЯТУЙТЕ ДУШУ УКРАЇНСЬКОЇ ДИТИНИ! ДОПОМОЖІТЬ ВДЕРЖАТИ І РОЗБУДУВАТИ ДЛЯ НЕЇ РІДНУ „ВЕСЕЛКУ"! ПОШЛІТЬ СВОЮ ПЕРЕДПЛАТУ І ПОЖЕРТВУ НА ФОНД „ВЕСЕЛКИ"!

ВІСТІ З УКРАЇНИ

(За совєтською пресою і радіом)

„ДЕЩО З НАШОГО ПОБУТУ"

Український композитор В. Кирейко під наведеним вище заголовком пише в „Радянській Україні" з 10 вересня ц. р.:

„Кому не відома така, наприклад, картина: їдете ви в вагоні. Приємно, заколисуюче постукують вагонні колеса, мирно похропує ваш сусіда, немов і вас підмовляючи солоденько подрімати.

Раптом залізничну ідилію перериває десь угорі зловісне шипіння, яке потім переходить у хриплий, подібний (не повністю) до людського голос: „Доміно-о-о, доміно-о-о"...

Лунає остогидла манірна і бридка мелодія, яку тепер лише й можна почути в пасажирських поїздах.

Далі дістся таке: „Громадяни-пасажири, — лунає з радіорепродуктора, — говорить радіовузол поїзда. Радіовузол має широкий (!) вибір пісень у грамзапису. Замовляйте" і т. д., і т. д.

І не встигнуть пасажири кліпнути очима, а сонні — протерти їх (не те що замовити улюблену музику), як вагон заливає могутня хвиля ресторанно-транспортної лірики, на зразок:

Алую розочку, алую розочку
Я теб'є подарю,
... Я теб'я люблю-у-у...

Потім — музична злива заокеанських пристрастей, взятих зі пивних і кафе-шантанів Мексіки. Серед них — „окраса" цього репертуару „Бесаме мучо", знамените серед наших так званих „стиляг".

А поїзд мчить. У вікні пропливають картини простої, дорогої нашому серцю рідної природи. Мимоволі на думку спливає шевченківське:

Тихесенько вітер віє,
степи, лани мріють...

Але де тобі! Нахабно, владно отруює ваше замилування, ваш настрій і спокій музична пошлятина типу „Доміно" і „Бесаме".

Та чи в кращому становищі перебувають ті громадяни, які проводять відпочинок у місті, так би мовити — безвиїзно? Боюсь, що ні.

Ось ви відчинили двері на балькон, взяли в руки книгу або газету, журнал. Вас приємно пестить вітрець, щебечуть на деревах пташки...

Та передчасний ваш спокій! З сусіднього балькону чи з протилежного будинку непрошено, настирливо вдираються шквалом громоподібні звуки радіоли! Без сліду розвіюються і ваш блаженний спокій, і насолода від читання. Добре ще, коли завиває тільки одна радіола. А якщо їх кілька з різних боків?

З одного боку лине арія Ленського, з другого — контрастне „Прощай, вино, в начале мая", з третього — щось про те, як „в жизни повстречается с человеком че-е-ловек".

Можна булоб описати чимало таких остогидлих „концертів", які частенько ще псують людям відпочинок і настрій, коли вони перебувають на вулицях Києва. Художня ж якість того „репертуару" виходить за межі критики.

У таких містах, як Москва і Ленінград, в цьому напрямі зроблено багато хорошого. Чому ж у столиці України — Києві такі наболілі, важливі питання вже стільки років лишаються нерозв'язаними?"

● **У Вест Вавилоні,** містечку в Лонг Айленді, Н. Й., злодії пограбували $5.000 з-під матраца в домі кол. шофера таксівки Джона Гуди. Настрашившись після приходу до влади Гітлера в Німеччині, що „фюрер" може заволодіти американським континентом, Джон Гуда почав ховати гроші по різних сховищах. Він заявляє, що торгував реальностями і мав поважні прибутки. Поліція, яка прийшла до нього у зв'язку з цим пограбуванням, знайшла в різних місцях його дому ще $50,000 в дрібних банкнотах та монетах. Поліція має підозріння, що Джон Гуда сам причетний до пограбування одного з банків.

● **В Арґентині** везли у спеціяльному вагоні 3,000 расових голубів на голубину виставку. Вагон був так щільно замкнений і мав таку погану вентиляцію, що всі три тисячі птахів, вартости $30,000, подохли з браку повітря.

З НАШИХ БУДНІВ

СПІВАТИ, ЧИ ПЕРЕСТАТИ?

Недармо, кажуть, привичка — це друга наша натура. От, недавно, через привичку один громадянин мав прикру пригоду. Не кажу, щоб якийсь скандал з цього вийшов, то ні, але неприємність, все ж таки, була.

Пішов цей, до речі, щирий патріот репрезентувати нашу громадськість на американську манифестацію. В справі виборів. Ну, звичайно, манифестація почалася гимном „О, сей кен ю сі". Та ледве затихла остання фраза цієї могутньої пісні, як тут наш патріот як затягне сольо-тенорком:

„Ще-е-е не вмерла Україна..."

Розуміється — не проспівав і цілої строфи, бо швидко спохватився, що він не на своїй параді, але як головік с к о н ф у з и в с я — уявіть собі!.. І не можна сказати, щоб він зараз, на початку паради, заснув і це так спросоння в нього вирвалося. Ні, просто, голов'яга стільки находився в житті на наші святочні академії та інші „підприємства" і так уже звик, що після американського гимну наступає український, що це в нього вийшло якось так, сказати б, автоматично.

Одне слово — перестарався.

Та чи тільки він один?.. Не во гнів нікому кажучи, ми таки частенько надуживаємо цими гимнами. Звичайна річ — коли відбувається якась важлива конвенція, чи академія, чи інша манифестація, тоді звичай велить відспівати два-три гимни. Та чи треба конче вшановувати національним гимном якийсь-там собі пікнік, чи весілля, чи срібний ювілей, або театральну виставу „Сватання на Гончарівці"?..

Підіть, будь ласка, на Бродвей, на концерт, чи до театру — там ніхто не співає гимнів ні перед виставою, ні по виставі.

Недавно в одному містечку давали наші представлення в театрі, і теж ушанували цю оказію відспіванням обох гимнів. Але потім почала їх мучити патріотична совість — чи, бува, двох гимнів не замало, може випадало б ще затягнути і „Не пора"?..

В останньому моменті стрималися, бо виявилось, що Комітет запросив на представлення мейора міста, з польського роду, що прийшов з родиною і приятелями, — отже теж вийшов би „конфуз", якби їм заспівати „Не пора... ляхові служить".

Не знаю, як воно буде з нашим 10-тим Літературно-Мистецьким Ярмарком у Вашінґтон Гайскул?.. Дотепер ми якось обходилися без тієї паради, але ж завтрішній Ярмарок не звичайний, а „Великий" та „Ювілейний" та й ще до того, деякою мірою, консолідаційний, бо поруч голови, Сергія Литвиненка, виступить давно бачений ред. Іван Кедрин... Отже це вже свого роду манифестація!

Як би там не було, я вже навчив колеґу Понеділка співати „Не пора'.

Ікер.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

САВТПОРТ, КОНН. — Т-во ім. Т. Шевченка Відд. 84 повідомляє всіх членів, що триквартальні збори відбудуться в неділю, 21-го жовтня, о 4-ій год. по пол., в залі УНДому під ч. 279 Кінґс Гайвей Вест. Проситься всіх прибути. — О. Куян, предс.; М. Гудзік, кас.; П. Дудко, секр.

РОЗШУКИ

Пошукую магістра прав Володимира ПОЛЬНЯКА з окол. Перемишля, який в рр. 1945/46 перебував у Віллях в Австрії (Каринтія); маю відомості про родину. Прошу його самого, або його знайомих писати на адресу: **W. SAWCHAK, 390 East 10th Street, New York 9, N. Y.**

Пошукую
АНДРІЯ ЛЕВИЦЬКОГО
з села Вільшаник, пов. Самбір, який був в Німеччині, а тепер має перебувати в ЗДА. Знаю про його сестри Анну і Зофію. Хто знав би про нього або він сам, прошу писати на адресу:
WOLODYMYR DOBROMILSKY
417 — 2nd St., Troy, N. Y.

Пошукую
сестру **МАРІЮ ТКАЧ,**
з Миколаєва.
Має перебувати в Канаді. Прошу зголоситися до:
ANNA TKACZ BRYKAJLO
Richfield Springs, N. Y.

МАРІЯ БАДІРКА (дів. Симан) з села Кінське, пов. Березов, приїхала тут в 1912 р. Вийшла замуж в 1917 р. за Теодора Бадірка (з Умоч). Найстарший син Івасько. Пошукує рідна сестра Плетеницька. Хто знав би про них або самі прошу писати на адресу:
JOHN PLETENYCKY
297 Chambers Avenue
East Meadow L. I., N. Y.
Tel. IV 9-7732

Пошукую **Н. ГІНЦА ВАЦЯНКА** з с. Сяніх. Хто знає би долю його або він сам прошу написати на мою адресу. Маю вістку від його сестри з України.
GREGOR ANDRUSZKO
9339 Kimbark Ave.
Chicago 19, Ill.

ПІТУШЕВСЬКИЙ, ЧАРНЕЦЬКИЙ, СТЕФАНІВ,
Чортківщина.
Маю вістку:
Ева, Ірка, Геня.
Хто знає про них, або вони самі, пишіть на адресу:
J. TARNAWSKY
64 Plum Street
New Brunswick, N. J.

Ольгу з Андрушків Залибікон, з села Максимівка, пов. Збараж — пошукує Мутка Яніцька з Чагарів, Збараж. Проситься ласкаво писати на адресу:
Михайло Данилевич
ALGONQUIN HOTEL
Newtonbrook, Ontario, Canada

ВАСИЛЬ ЧЕРКЕС
пошукує
ПЕТРА РОМАНИКА
із села Глудно, Лемківщина. Пошукую в дуже важливій справі. Хто знав би про його місце перебування, або він сам, прошу писати на адресу:
WASYL CHERKYS
2207 W. 11th Street
Cleveland 13, Ohio